Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KEAMS/beMK3-J/22
Názov predmetu	Materiálna kultúra III. (Tradičné staviteľstvo a bývanie)
Rozsah	1P + 1S
Počet kreditov	2
Vyučujúci	doc. PhDr. Martin Priečko, PhD. (prednášajúci), prof. Mgr. Katarína Slobodová Nováková, PhD. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

100% záverečné hodnotenie – ústna skúška. Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %): A 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami ‹92-100 %›
B 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami ‹83-91 %›
C 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky ‹74-82 %›
D 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby ‹65-73 %›
E 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám ‹56-64 %›
FX 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta ‹0-55 %›

Záverečné hodnotenie

100% záverečné hodnotenie – ústna skúška. Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %): A 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami ‹92-100 %›
B 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami ‹83-91 %›
C 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky ‹74-82 %›
D 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby ‹65-73 %›
E 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám ‹56-64 %›
FX 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta ‹0-55 %›

Výsledky vzdelávania

Vedomosti: Prednáška dopĺňa poznatky o ďalšom z prejavov tradičnej materiálnej kultúry Slovenska, konkrétne jej stavebných (materiálových, architektonických, duchovných, socionormatívnych, pamiatkových) rozmanitostí a variácii. Cieľom kurzu je študentom podať základný obraz o druhoch, formách a funkciách tradičného staviteľstva na Slovensku v historickom priereze a stredoeurópskych súvislostiach.
Zručnosti: Predmete rozvíja širšie penzum zručností (aplikácia vedomostí, prezentačné zručnosti, rozvoj sociálnych kompetencií) využiteľných v budúcej profesijnej praxi.
Profesijné kompetencie: odborná spôsobilosť vykonávať rozmanité profesie a aplikácia získaných vedomostí v budúcej praxi (akademická sféra, múzejníctvo, školstvo, cestovný ruch a iné).
Prenositeľné kompetencie: komunikačné schopnosti, kreativita, uvažovanie v širších odborových súvislostiach, rozvoj kritického myslenia

Stručná osnova predmetu

Základné pojmy, výskumné témy, vývin záujmu o tradičné staviteľstvo, základná študijná literatúra
Materiály, techniky a konštrukcie uplatňované v tradičnom staviteľstve a ich priestorové rozlíšenie Obytný dom, vývin obytného domu, horizontálne a vertikálne členenie priestoru, Lokálne dobové formy obytného domu.
Vývin tradičného interiéru. Funkcia jednotlivých priestorov a ich vývinové zmeny.
Skladba tradičného nábytku. Druhy a konštrukcie, odraz slohových vplyvov. Bytový textil a doplnky interiéru.
Hospodárske stavby dedinskej a mestskej usadlosti. Rozdiely a špecifiká. Vidiecke a mestské sídla.
Základná typológia. Vidiecka a mestská usadlosť. Sociálne a duchovné aspekty spojené s tradičným staviteľstvom a bývaním.
Sakrálne staviteľstvo. Štrukturálne prvky. Umelecké slohy a tradičné sakrálne staviteľstvo. Drevené kostoly.
Stavby tradičného staviteľstva ako architektonické diela. Stredoeurópske súvislosti tradičného staviteľstva Slovenska.
Ochrana tradičného staviteľstva. Ochrana in situ a skanzenológia.

Sylabus predmetu

Základné pojmy, výskumné témy, vývin záujmu o tradičné staviteľstvo, základná študijná literatúra
Materiály, techniky a konštrukcie uplatňované v tradičnom staviteľstve a ich priestorové rozlíšenie Obytný dom, vývin obytného domu, horizontálne a vertikálne členenie priestoru, Lokálne dobové formy obytného domu.
Vývin tradičného interiéru. Funkcia jednotlivých priestorov a ich vývinové zmeny.
Skladba tradičného nábytku. Druhy a konštrukcie, odraz slohových vplyvov. Bytový textil a doplnky interiéru.
Hospodárske stavby dedinskej a mestskej usadlosti. Rozdiely a špecifiká. Vidiecke a mestské sídla.
Základná typológia. Vidiecka a mestská usadlosť. Sociálne a duchovné aspekty spojené s tradičným staviteľstvom a bývaním.
Sakrálne staviteľstvo. Štrukturálne prvky. Umelecké slohy a tradičné sakrálne staviteľstvo. Drevené kostoly.
Stavby tradičného staviteľstva ako architektonické diela. Stredoeurópske súvislosti tradičného staviteľstva Slovenska.
Ochrana tradičného staviteľstva. Ochrana in situ a skanzenológia.

Odporúčaná literatúra

Ľudová architektúra a urbanizmus vidieckych sídiel na Slovensku z pohľadu najnovších poznatkov archeológie a etnológie. Bratislava 1998.
Etnografický atlas Slovenska. Bratislava 1990.
THURZO, I. 2004: Ľudová architektúra na Slovensku. Bratislava 2004.
FROLEC, V – VAŘEKA J. 2007: Lidová architektura v Československu. Encyklopedie. Praha 2007.
LANGER, J. 2010: Lidové stavby v Evropě. Praha.
KOVAČEVIČOVÁ, S. 2000: Sídla a obydlie. In. Slovensko-európske kontexty ľudovej kultúry. Bratislava, s. 143-170.
PRIEČKO, M. 2019: Kysucký vrchári. Bratislava: Národopisná spoločnosť Slovenska. 198 s. ISBN 978-80-973341-1-6.
PRIEČKO, M. – PRIBIŠOVÁ, V. 2014: Staviteľstvo a bývanie. In: Biely Kostol: vlastivedná monografia obce / zostavovateľ: Katarína Slobodová Nováková. Bratislava: DAJAMA. ISBN 978-80-8136-026-8, s. 166-175.
PRIEČKO, M. 2017: Tradičné staviteľstvo a bývanie. In: Horný Vadičov: historická monografia obce / Mária Hušťavová a kolektív. Martin: FOMI, 2017. ISBN 978-80-971832-3-3, s. 268-283.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský